

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ОТЧЕНАШ

ШІКАГО (ІЛІНОЙС), 1924.

Всі права застережені.

**Печатано 1.000 примірників у Січовій Друкарні.
Накладом Січової Організації Українців у Злучених Державах
Америки.**

”Залиши собі ці слова в твоєму серці і щільно розбирай їх, бо вони в часі спроби стануть тобі у великій пригоді“.

Ціль Січи.

Січова Організація поставила собі за ціль — з’організувати і дисциплінувати весь український народ на цілій кулі земній: і той, що живе в Європі і той, що розсипаний по світі, у Злучених Державах Америки, в Канаді, Бразилії й Азії. І так приготувати народ до своєї держави.

Програма.

Щоби з’організувати маси українського народу, треба тим масам дати програму (платформу).— Яку? — Таку, щоб весь український народ міг сказати: ”Се наша програма! Се платформа нашого серця і буття!“

Доля мас се доля Христа.

Та ба! Маси ніякого народа ніяких програм не читають, не слухають і тому не знають — з виїмком одної: образової програми болю і терпіння Христа. Сю одну програму маси справді розуміють і відчують. Глибоко відчують муку Невинного і кров Його і терне на голові Його і хід на Голгофту Його. Бо все те — се доля мас! Та як не відчувати своєї долі. А вже зі свого тяжкого життя переконалися вже народні маси, що "хрест на них є все готов і всюди на них чекає".

Маса знає Отчечаш.

По всіх тім, що ми пережили й передумали — міякий діяч, що вмів дивитися на світ і людей, не може дурити себе. І йому мусить отверто і ясно сказати: В народній масі не вкоріниться ніяка ідея й ніяка програма, котра не заціпить на тім, що масам одиноко зрозуміло — передовсім формою. Нарід (нація) ще не існує у нас: є тільки народ. Лише вибранці знають, що вони Українці і чому вони Українці Глибока маса наша на питання: "Хто ви?" відповідає і ще довго відповідати-ме: "Ми православні", або: "Ми католики". Та велика маса не знає ні про державу Володимира, ні Романа, ні Данила, ні про великі пляни Богдана, ні про тайну Мазепи, ні про думки Шевченка, ні Франка. Маса знає тільки про Христа і Його "Отчечаш".

Одиноке лучиво.

Але тій "Отченаш" знає вся наша меса — від Кавказу по Сян і ген далеко у широкім світі, де тільки живе розсипаний народ український. Знають "Отченаш" і старі і малі і чоловіки і жінки, всі знають. І знають його в тій самій формі і православні і католики і пресвітеріяне і баптисти наші і всякі інші секти. І нема душі, котра б не знала його, не включаючи й атеїстів. Якби не та "Молитва Господня", не було б у нас нічого, що духово лучило б у якусь єдність різні племена нашого народу. Бо навіть мовою різняться вони так, що спижеський Руснак з Карпатських Гір майже не розуміє Подоляка (а про дальших Українців і говорити шкода).

Одинока основа.

Та "Молитва Господня", яку тисячу літ вклала церков у мозок і думку народа, — се одинока річ, на якій можна оперти і збудувати всім зрозумілу державну програму.

Угольний камінь найстаршого інтернаціоналу.

"Отченаш" се духова основа не тільки української 40-мільйонної маси. Знають і признають Отченаш християнські маси всіх народів світа. А буде їх поперх 600 мільйонів душ. Ні одна програма, ні одна молитва не має і не мала більше визнаців, як Отченаш. Се дуже стара молитва, якої віку й жерела не

знає ніхто. Христос лиш упорядкував її та відновив. Поширення Отченашу як програми уможливило побіду християнської віри на велечезних світових просторах. Так само зрозумінне його в державній формі нашій скріпить державну думку нашу.

* * *

Всі соціальні й національні рухи творять свій Отченаш. Бо вони всі без виїмку основані на якійсь вірі. Тільки їх програми бувають далекі і вуспі від Отченашу. Нпр. большевицька програма се тільки одна (четверта точка) з сімох частин Отченашу, котра малаб заступити слова: "Хліб наш насущний дай нам днесь" — словами: "Граб награблене".

* * *

Отченаш, на яким побудовано силу християнства, хочемо приноровити й до нашої державної думки — в цілі наближення тої думки до глибоких мас.

На спільній для всіх основі.

Кожний народ і кожний нарід складається з різних класів, верств, станів і груп. Отож чи можливо всім їм дати оден зміст програми, коли в багато всіяких інтересів і програм, цілком протилежних собі! Се можна зробити. Але тільки тоді, коли така програма буде побудована на засаді, спільній для всіх.

Всі мають, тільки ми ні.

Чи є така спільна засада? Певно, що є. Ту засаду має, визнає і держиться її кожний свідомий нарід:

Американці, Англіїці, Французи, Італійці, Німці, Чехи, Поляки, Москалі, Японці, Абіссинці — словом: кожний правдивий нарід.

Разом ідуть чорні і червоні.

Коли впр. Польща йшла війною проти большевицької Росії, тоді російський большевицький уряд видав відозву до царських офіцирів і генералів. У тій відозві не взивав їх боронити большевизм, бо вони булиб се висміяли. Але взивав їх: боронити "руську землю", Росію — перед чужим наїздом. І російські чорносотенці послушали червону Москву. І пішли масово боронити її. Бо кликав їх обовязок супроти тої землі, з котрої виїшов їх рід. Бо вони наперед уродилися Москалями, "русскими", а щойно потому закреслися ріжними красками: чорними і червоними. І тому в хвилі чужого наїзду лучилися разом для оборони рідної землі і держави. Тим, що кликали їх до оборони, було все одно, якої вони партійної краски. І тим, що йшли було все одно, яку краску мав уряд в Росії.

Програма в трох словах.

Так робить кожний нарід, котрий варта мати свою державу. Робить він так на основі засади, спільної всім народам. Та засада має три слова: "Америка для Американців", "Японія для Японців", "Україна для Українців"!

Нема програми — нема держави.

Ваги Тих трох слів не знає і не розуміє велика більшість українського народу, не зі своєї вини, а тому, що вона не вихована до розуміння. Тому чужим агентам легко було знайти між нашими людьми таких, котрим піддавали брадливу думку: "Або Поляк і Москаль не люде? По що воювати проти них?" І тому Українці не мають сьогодні ніякої держави. Але мусять слухати наказів, які на їх землю приходять з чужини: Варшави, Москви, Букарешту і Праги.

Домашний скот.

В котрім народі є такі люде й організації, що не визнають засади, якої держаться всі народи, але готові проти свого уряду (який би той уряд не був!) лучитися з чужими силами, — той народ мусять утратити свою державу. Члени такого народу мусять стати "домашніми скотами" чужих, державних народів, які будуть той народ стричи і ним робити та час до часу вистрілювати й вирізувати — після своєї потреби. І будуть той "домашній скот" вчити, чо-го схочуть, будуть його гнати на війну куди схочуть, будуть його тресувати, щоб ревів "слава" їм. І по-тому той "домашній скот" так привикне бути невольником у чужих, що його навіть не дивуватиме, чому інші далеко менші народи хочуть свободи і борю-ються її.

Новеля може бути вічна.

Так може бути ще сто літ, двіста, п'ятьсот, або й на віки. Бо наїздники можуть прецінь раз-у-раз видумувати нові "бліскучі ідеї". А їх платні агенти будуть трубитися в уха темнякам: "Аж ся ідея спасе вас!" А темняк вліпить очі в чужі ворота і все забіжить до чужої обори. Бо там покажуть йому мальовані грушки на вербі. А як наїздники замаять скот до своєї загороди, тоді бють його собі на місце. А для молодих телят, котрі ще бігають поза їх загороною, помалюють новою краскою і ворота і грушки на вербі. Політика проста і практична.

Своє господарство.

Той страшний і заразом смішний "час верб'яних грушок" — і "епоха домашнього скота у чужинців" — скінчиться аж тоді, коли український нарід скаже собі твердо: "Прецінь ми можемо мати наше власне поле і господарство з воротами, садами і грушками, яких тільки захочемо. На се треба лиш одного: Не випустити живим ніякого чужинця, що озброєний прийшов на нашу землю (а не є в нашій службі.)

Се — в часі воєннім. А в часі мирнім треба також лиш одного: щоб кождий мав переконання про конечність поносити для своєї справи бодай малий, але постійний тягар. Без тих двох річей не діждемо-

ся своєї держави, хочби нас було більше ніж зір на небі та піску в морях. Бо до успішної боротьби треба 1. тривкої підготовки 2. справжнього, а не солом'яного огню.

Хитрість наїздників.

Знають наїзники, що їх жде в такім випадку. Тому крім мальованих грушок на вербі мають ще єдиний спосіб, яким сильно колотять і роздирають наш народ. Кричать до нього: "А який лад має бути у вашій українській державі?" Сей крик як вітріоль переж-р мозок народа.

Від того крику дурнів і платних агентів треба ясно відмежити глибокі студії та великі праці правдивих учених, що займаються питанням форми правління. Се праця потрібна як роса спаленій землі).

Спосіб на спосіб.

На злий спосіб чужинців є також спосіб: Стоїмо на тім, що маємо обов'язок щиро підперти кождий український уряд. Республіканський, чи монархічний, уряд пролетарської, чи селянської диктатури — коли се тільки буде уряд справді український а не чужий лиш під нашим шильдом і коли той уряд буде на нашій землі.

Монархія чи республіка.

Ті слова самі нічого не говорять. Американський президент має далеко більшу владу, ніж мав нпр.

цесар Австрії, або ніж має король Англії, Норвегії, Данії. Ніякий монарх в Європі не міг відправити зі служби навіть останнього вознього з малого суду, коли той возний не провинився. А президент Америки може одним посувом пера викинути без причини і без забезпечення сотки тисяч урядовців і навіть судів. Ба, він може змінити хід усього господарського життя, залізничних тариф і т. п., чого не міг зробити навіть абсолютний цар Росії. Словом — і монархія і республіка се справа світогляду, а не розвитку і не поступу: Бо чейже Англіїці й Норвежці більше поступили, ніж Поляки й Москалі. Тимчасом у перших є монархія, у других республіка.

Хочемо української влади.

Супроти того всего на питаїне: "Якої влади хочете?" відповідаємо: "Своєї!" Різниця між абсолютизмом і диктатурою нема. Навчили нас сеї правди всі чужі влади — від монархістичних аж до соціалістичних! Навчили тюрмами, буками, муками, розстрілами і голодом. Ми вже вміємо ту лекцію!

Земля зєдинює націю.

Ми ідейне військо української землі та її мешканців, котрі мають становити державну націю — без різниці клас, партій і вір. До української нації належать таксамо православні як уніяти й латинники. Не вільно відпихати від праці для української

справи також людей інших вір. Англія підносила за працю і службу для неї до високих достоїнств навіть таких Жидів як Дізраелі, Польща таких Білоросів як Костюшко й Пільсудський. Коли ми будемо робити інакше, — ніколи не станемо державною нацією й на віки лишимося купою розжертвих як собаки партій і сект. А серед них вискакувати-муть раз-у-раз "продвіжки" кирині і "продуценти" дайки, що уважатимуть себе дуже мудрими й ніякої науки від нікого не вчирять.

Погляд Шевченка на чужинців.

Так як тут представлено, дивився на справу чужинців на Україні — вже наш найбільший пророк Шевченко. Він ненавидів чужинців-завойовників, рівно як тих наших "земляків", що перли до чужого але не вміли перетравити по своєму чужої науки. З них він глузував, кажучи: "Нехай Німець скаже, ми не знаєм." По сей день має значіння сей гум і насміх Тараса. Бо є у нас багато таких Українців з роду, котрі все ждуть, що скаже не тільки Німець, але й Москаль, Поляк і всякий инший чужинець як їх пан. — Але чужинців, котрі любили Україну і працювали для неї, Шевченко надзвичайно любив і шанував. Гляньте в його прекрасну поему "Кавказ", присвячену "чужинцєви" Якову де Бальмену. В ній Шевченко кличе:

"І тебе загнали, мій друже єдиний. Мій Якове

любий! Не за Україну. А за її ката довелось пролити кров добру, не чорну. Довелось запити з московської чаші московську отруту. О друже мій добрий, друже незабутий! Живою душею в Україні витай!...“

До нікого не написав Шевченко більше сердечних слів, як до сего "чужинця", патріота України. А дух Шевченка був дуже прикисливий. Обманити його гарними словами ні той чужинець, ні инший напевно не міг.

Чужинці а чужинці.

Стоїмо на становищі, що кождий чужинець, який узброєний появиться на нащій землі (а не буде в нащій службі) — не сміє вийти живий. — А "чужинців" у нащій державній службі будемо відповідно до їх праці цінити й уважати своїми і після їх заслуг навіть лучшими від своїх (без заслуг).

Ми вже повнолітні.

Від тепер ніколи й під ніяким раслом не загличемо чужинців проти своєї влади. Самі заведемо собі і диктатуру і соціялізм і навіть монархіам зі соціялізмом разом (бо і про таку можливість пише великий учений Менгер, що умиравши подарував робітничій класі своє найдорожше майно). Уже десять "снасам" нас чужі ошікули. Від тепер ми повнолітні й хочемо мати свою управу — добру чи злу, але свою!

Фундаментальне розуміння Влади.

Воно вяснене й пояснене ніким меншим як Ісусом, що за свою програму серед мук і наруги пішов на Голгофту — подібно як нарід український за свою державну програму вже тисячу літ іде на Голгофту свою. Всіх недужих, що боліли всякими болізними та муками і біснуватих і люнатиків (що блукають у місячним світлі) і розслаблених — сціляло слово Його.

У п'ятій, шестій і сьомій главі Матея описана перша проповідь Ісуса, звана "нагірною". В ній представив Христос фундаментальне розуміння Влади. Се та сама проповідь, у котрій сказав: "Блаженні сумні, бо втішаться, блажені тихі, бо посядуть землю, блажені голодні і жадні правди, бо наситяться".

А деж є більше сумні, ніж діти України — обдурені, ограблені, оплюгавлені, побиті?

А деж є більше тихі, ніж сини України, що в голоді і холоді йшли на смерть за державу свою, за святу землю батьків, а сьогодні навіть могили з надписом не мають...

А деж є більше голодні і жадні правди, як Ви, що хочете всім серцем і всею душею бачити свободу землі Батьків своїх і причинитися до неї зорганізованими рядами.....

І тому Вам — сумним, Вам спадковцям тихих могил без надпису, Вам — голодним і жадним

правди найглибше западе у серце і вдушу фундаментальне зерно розуміння Влади, яка в першій мірі творить і становить державу. А як зійде се зерно, тоді втішитесь, тоді посадите землю, тоді насититесь — своїм солодким, не чужим гірким. І будете сильні між народами світа, як сильний лев між сотворіннями.

В шостій главі Матея маєте повний нескорочений Отчонаш, а в нім фундаментальне розуміння Влади. Там сказав Ісус: "Отче наш! Твое есть царство і сила і слава по віки!"

Коли зрозуміємо ці слова і дамося виховати думці, яка в в сих словах. будемо мати по віки своє царство (державу) на нашій землі.

Се наступить тоді, коли слухатимемо як Батька й Оборонця Того, хто представлятиме найвисшу, незалежну Владу України;

Коли місце, на котрім Він сидітиме, уважатимемо Його престолом, не "нашим".

Бо в тім основа й фундамент усякої Влади, що вона сидить на своїм місці, на підставі своїх прав — навіть коли вона вибрана. Левін тому міг боронити свою Росію й опанувати ще чужі її землі, що до самої смерті твердо сидів на своїм місці.

Котрий народ думає, що престол Його владі не належить до тої владі — той не має поняття про владу. І тому не буде мати ніякої своєї владі та скорше або пізніше стане домашнім скотом чужинців — на своїй власній землі!

Се наше вступне поясненне фундаментального розуміння влади. А тепер точки нашої програми: їх с сім.

Сім точок програми.

Сім точок нашої програми се сім мостів переходу до міцної української держави. Ті мости мусять бути так сильно вмуровані в душу всего народа і так уважно удержувані в добрім стані, щоб покоління за поколінням могло ними переходити в укріплену святиню своєї Держави. Інакше застрягнемо на трясавицях думки та на мочарах і багнах чужої пропаганди. І вистріляють нас наїздники і самі себе вигубимо, слихаючи себе взаємно в непроходимі болота, щоб на віки стати погноєм для чужих.

1. Пошана своєї Влади.

1. Перша точка нашої програми се пошана своєї Влади та її Імени. Тільки в тім є жерело й основа пошани до себе самих. Тільки в тім перша підстава скріплення наших сил. Лиш дурень думає, що непошана імени своєї Влади — "се дрібна хиба". Бо по перше: "хто не вистерігається дрібних хиб, помалу впаде у великі". По друге: Брак пошани імени своєї Влади належить до найбільших хиб, які взагалі можуть бути в народнім життю. Бо якже можна виконувати волю і накази такої Влади, котрої імени не шануються, або і плютаються? А коли нема збірного по-

слуху для волі Влади, тоді неможлива ніяка Влада, а з тим неможлива ніяка держава. Тоді держава — навіть коли вона вже є — мусить бути згодом розвалена. А про будову неіснуючої держави шкода й думати, коли не виховається народ до пошани імени своєї Влади. Тому величезний розум видно в тім, що Господня Молитва "Отченаш" зачинається словами: Да святиться імя Твоє!

Зрозуміли "Господню Молитву".

Французський учений економіст Жид, автор великих творів, що був у большевицькій Росії, пише: Навіть богослуження в католицьких церквах не відбуваються з такою парадною й пошаною, з якою російські большевики відносяться до імени Леніна: На зборах і з'їздах при першій згадці його імени всі встають і співають свій гімн. Се вияснює цілковито, чому так довго могла в Росії й окупованих нею землях передержатися влада Леніна й большевиків, хоч не виконала ні одної точки своєї програми. Держала і держить її пошана до свого начальника. Большевики добре зрозуміли першу частинку Отченашу, котрий є програмою найстаршого інтернаціоналу.

Кирина не критика.

Хто не шанує своєї влади та її імени, той руйнує її, а з нею й можливість держави — гірш грабіжника й убийника. Критика Влади і взагалі всякого проводу

повинна бути свободна. Але вона має опиратися на фактах і має відбуватися поважно — навіть супроти тих Влад, що вже минули. Лайка у "критиці" се знак дикунства й духової розпусти. А безіменне (анонімне) плюгавленне Влади (й усякого проводу) се скрито-убийство народу та його змагань. Кириця се чума збірної думки і проказа народа. Тому викоринюйте її та горячим валпом випікайте! А плюгаві органи лайки завертайте їх "редакторам", бо се отруя, не освіта.

2. Держава належить до Влади.

Коли пошана своєї Влади увійде нам у мозок, у кров і в кість нашу, — тоді а не скорше прийде її держава. А вона буде і наша держава. Але тільки так довго буде вона наша, поки не скажемо собі, що вона "наша" і тому можемо робити з нею, що хочемо. Бо не то з державою, але навіть з забавкою не можна робити, "що хочемо" — з тої простої причини, що вона зіпсується і знищиться. Сю велику науку можете бачити кожної хвилі, приглядаючись дітям. Але що можна робити дітям, сего не вільно робити зрілим людям, — хіба що й вони на все хочуть стати дітьми під опікою і під ремінцем других.

Ядро держави.

Держава складається з трьох річей: 1. З землі (території), на котрій вона є. 2. З народу, котрий живе в ній, а котрий ніколи не складається з людей

одної віри й одної партії чи класи. З. З найвисшої й від нікого незалежної Влади. Коли якась "держава" не має вповні сих трьох річей, — вона не є держава, тільки каліка. Ні одна з тих частей держави не має державного значіння без двох інших. Навіть дві з тих трьох частей не мають державного значіння без одної з них. Земля без народу се пустиня Нарід без землі се бродяги волоцюги. Земля і нарід без ніякої влади — се хаос, замішанне, в яким мусить повстати страшне розбишацтво. А земля і нарід під чужою владою се чорна тюрма, в котрій мусять струпішити мозок і душа народа. З того всего ясно, що ядро і найважливіша часть держави се не земля і не нарід, тільки його найвища, від нікого незалежна Влада. Влада для держави се те, що зіниця для ока. І тому держава належить до Влади, а щойно через Владу до народа. Тому така важна й необхідна пошана своєї Влади. Бо коли вона вкоріниться, тоді прийде її держава, як прийшла держава християнства. І тому в Отченаші по словах: "Да святиться імя Твое" приходять слова: "Да прийде царствіє твоє!" — як льогічний і конечний вислід попередньої думки.

3. Воля Влади — се воля держави.

Хто зрозумів і прийняв дві державні думки: "Да святиться імя Твое" і "Да прийде царствіє Твое" — той мусить прийняти і третю: "Да будет воля Твоя!" Бо се найкраща, найрозумніша і найздоровіща ди-

тина двох перших державних думок. В ній будучність кожної держави, а не в чім іншій. Коли воля Влади буде виконувана радо і щиро і всім серцем і всею душею народа, — то держава ніколи не пропаде. Тоді і тільки тоді буде воля вічна, оскільки вічна земля і людство на ній. Тут не робить ніякої різниці те, чи воля Влади здається комусь мудра, чи ні. Злий і дурний єсть нпр. офіцер, котрий не виконує наказу Влади, здобувати гору, якої здобути не можна й говорити: "Я шкодую людей і себе". Бо він не може знати, чи Влада не висилає його туди на се, щоби змити ворога, а вдарити в інше місце. Тільки тим способом виграла японська команда велику битву під Мукденом, що 9 днів і 9 ночей посилала свої полки здобувати укріплену Москалями гору в середині фронту, якої очевидно не можна було здобути. Десятки тисяч Японців лягло трунами під тою горою. А коли Москалі, бачучи впертість японської команди, звернули всю свою увагу на ту позицію, — тоді Японці проломили їх несподівано в цілком іншій місци і виграла битву, виграла війну, виграла великі землі в Азії. Чи могла головна японська команда говорити наперед кождому своему офіцирови, що посилає його на смерть з людьми в тім місци, де ніхто не годен нічого зробити? Тільки тому, що між японськими офіцирами не було сиромудрих мудрагеликів, які "критикувалиб" свою владу, але всі слухали, а не політикували, — побила мала Японія велику Росію.

Коли конають народи.

Бували й нерозумні влади, під котрими тяжко було жити народам. Але історія всіх часів і народів не знає ні одного випадку, в котрім навіть під найгіршою своєю владою загинув би якийнебудь народ, коли він слухав свою владу і не допускав на свою землю чужих гадюк. Але за те історія знає дуже багато випадків сконання народів, котрі в обличчю героїв не підперли як слід своєї влади, або навіть ішли проти неї та лучилися з ворогами, що обіцяли золоті гори на піску і срібні замки на леду. І наш український народ уже третій раз тяжко покутує ба те, що не підпер як слід своєї Влади в тяжкій годині небезпеки.

Гасло в годині смутку й небезпеки.

Влада тим міцніша, чим більша скількість якогось народу твердо слухає її. Тому хочемо, щоб весь український народ і вся земля його була під одною українською Владою. Воля тої Влади має бути свята для кожного мешканця нашої землі — від срібного Попраду коло кам'яних Татр аж поза гори Кавказу і скрізь, де живуть Українці. Українська держава має бути одна і неподільна. Розумна Влада України дасть кожній частині її можливість самоуправи подібну, як має кожний "стейт" в Америці. Але як не дасть, то й тоді в обличчю ворога не сміємо на-

віль шепотом говорити, що хочемо сего або того: бо в часах неспокою і небезпеки можемо хотіти тільки того, чого хотіти-ме наша найвища Влада і нічо иншого. "Да святиться їмя її!" "Да будет воля її!" — Іншого гасла не сміємо мати в години смутку і небезпеки своєї землі!

4. Тільки своя Влада дає хліб.

Сім точок має наша програма. А точка хліба се її центральна, осередна точка. Се її вісь економічна. Коли вона заломиться, — упаде цілий державний віз і застрягне в страшнім болоті, в мочарі, де погинуть наперед діти і жінки, а за ними й ціле наше племя. Тому дуже треба уважати на сю вісь.

Вона збудована на великій думці-мотиві: "Хліб наш насущний дай нам днесь!"

Вдумайтеся глибоко в сю думку старої молитви. Тоді побачите, що тільки нерозумна людина скаже: "Хліб залежить від праці". Се плітка неправда. Бо праця можлива тільки тоді, 1) коли людина здорова, 2) коли є на чім і при чім працювати.

Нема днини, в котрій багато людей не гинулоб з голоду, хоч вони радіб одержати працю навіть за шматок сухого хліба. Але тої праці нема. І настають часи, коли за працю буде щораз тяжше. Кожний державний нарід буде незабаром давати працю і хліб тільки своїм. Се вже тепер діється на нашій землі, де першенство до праці і хліба мають чужинці, ко-

трих влада загарбала нашу землю. І в Америці в вже фабрики, котрі дають роботу тільки горожанам, а чужим ні. Справджуються старі слова письма: "Не годиться взяти в дітей хліб і кинути собакам", себо чужим, що не мають горожанських обовязків. А настануть ще тяжші часи. Окупанти будуть плянові винищувати не тільки школи підбитих народів, але але й малих дітей у колисках — голодом. З голоду і нужди вигинуть у страшній поневірці всі поневолені племена, котрі не спроможуться (на здобуття й закріплення своєї держави: значить — своєї Влади на своїй землі. Бо тільки своя Влада може і схоче забезпечити для свого народу хліб наш насущний.

Не побачить ніякого "братерства народів" і народ, що не матиме своєї сильної Влади, котра подбалаб, щоби брат не кривдив брата. Бо братерство між народами не може бути інакше, ніж братерство між людьми. А Каїн був також братом Авля. Народ без своєї держави, то є без своєї Влади — се куна невольників, не народ. І тому свобідні народи не можуть робити "братерства народів" з невольниками, бо невольники се не народ, тільки домашній скот справжніх народів.

А невольники не все ті, що мають кайдани на руках і ногах. Бо навіть найкрасший народ може попасти в неволю. Невольники се ті, що мають кайдани на душі й радо служать своїм панам та не думають про зраду. Зрада і приготування до зради гнобителів

і виконання зради у слухний час — се одинока честь поневолених народів. Іншої чести для них не має доля, поки вони в неволі.

5. Наша Влада мусить бути тверда.

Страшний тисячлітній досвід учить нас, що Влада українського народу мусить бути тверда або — наш нарід не матиме ніякої своєї влади, тільки все підлягати-ме чужим. Тільки тоді була на нашій землі могутня держава, коли вона мала дуже тверду Владу.

"Ясне сонічко!.. "Литвою оре " "Батька свого.. оплакали...."

До найтвердших володарів України належали: Володимир Великий, Роман Великий (батько Данила) і Богдан. Про кожного з них заховав народ вдлч-ну пам'ять у піснях і приповідках ("Володимир — ясне сонічко", "Роман Литвою оре", "То не буйні вітри у Великім Лузі бушували, то козаки Хмельницького ховали, Батька свого оплакали"). Бо нарід інстинктом відчуває конечність твердої руки.

Як ти Мені, так Я тобі.

На глибокім розумінню душі народів побудована пята часть Отченашу, котра каже:

"І остави нам долги наша якоже і ми оставляем должником нашим".

Се значить: "Даруй нам провини наші, але тільки тоді, коли й ми даруємо їх тим, що супроти нас провинилися, а інакше не даруй!"

Тут у гладкій формі висказана конечність карі і покути.

Вина і кара.

Вже сотки літ покутує весь український нарід від верхів до низів. Верхи народа покутують за незгідливість і жертв між собою. А простий наш народ покутує за те, що в найтяжші години своєї державности не забув верховному проводови свому його провин супроти себе і не підпер його як слід — в імя держави.

Перша покута за зраду.

Коли тому літ 700 надійшли від сходу сонця хмарн татарських полчищ — цілі полоси наших земель повірили татарським агітаторам, котрі говорили: "Татари йдуть лише проти князів і боярів. Ні церков ні бідних людей не зачіпають". І не підпер наш народ державного проводу свого. Та страшне відпокутував се у ланцюгах татарських, у півтисячелітній неволі.

Друга покута за зраду.

За голови Великого Богдана знов здобув наш нарід державну незалежність. І знов утратив її, бо

позвірив агітаторам Москви, котрі підбурювали проти наших "дуків-сребрянників", то в проти козацької старшини. Агітатори Москви довго працювали і вже за Богдана нами затрясли, а за Мазепи доконали. На кривавім полі під Петровою невідомо українська маса переїхала від святої пам'яті гетьмана Івана Степановича Мазепи на сторону московського кота Петра — загінотизована віруючими очима й сивим волосом великана невідомого зради Семена Палія. Але як Москва забрала в свої руки Україну, тоді віддала нашу землю — своїм дукам-сребрянникам. А разом з землею закріпостила Москва весь наш нарід — ще гірше ніж Татарва. А Палій до смерти відмолював свою тяжку вину. Та було запізно.

Третий розвал.

І третій раз упала українська державність на наших очах. Упала тому, що і верхи народу і низи його не мали замкнених ушей на чужі обіцянки. Мільони нашого народу вигибли з голоду і в чужих тюрмах від розстрілів найздників. Навіть найбільш жорстока і страшна українська влада не булаб ні війнами ні карами не вигубила навіть сотої пайки тої маси наших людей, що вигубили найздники.

Чужа нищить для знищення, своя для поправи.

Чужа влада нищить нарочно, навмисно, щоб ослабити нас в самім корени. А своя як нищить, то

на те, щоби скріпити і здисциплінувати та виховати нас на велику і сильну націю між велитнями світа. Лучша своя Влада найгірша ніж чужа "найліпша".

Тому повинні ми тішитися, коли вчуємо, що настала тверда і для нас ремилосердна Влада наша. Нехай кожда мати Українка мріє, щоб дожити того щастя, коли син її всім серцем і душею послужить "жорстокій" і великій Владі України, все одно, яка та влада буде. Бо ми вже тричі повалили державну Владу свою, не даруючи їй ніяких провин. І за кожним разом приходили на землю нашу чужі сили, які тяжкою неволею, тюрмою, шибеницею, голодом і наругою вчили нас, що лучша своя Влада найгірша, ніж чужа "найліпша".

"Карай до крови і до кости!"

Тому всіма замислами душі і всіма нервами тіла підіпрім всі як оден навіть найтвердшу Владу свою! Бо ми можемо мати або дуже тверду Владу, або ніякої. І тому нехай покоління за поколінням молиться до Влади свої:

"І не остави нам долги наша, яко і ми не оставляли Владам нашим, — але карай до крови і до сокрушенія кости кирині! Карай! А ми всі послушно поможемо Тобі — в день і в ночи, на землі і під землею, на воді і в повітрі і на всьодім місци!"

Наука страшного досвіду.

У п'ятій точці Отченашу зібрана критика всеї історії нашої за тисячу літ її. Тут зібрана наука в неї. Тому двічі повторім її: Влада України мусить бути тверда. Вона не може дарувати провин нікому. Се повинні ми вбити в пам'ять на віки кожній дитині нашої. І тішитися, коли почуємо, що настала сильна й немилосердна для нас українська Влада. Нехай кожда мати-Українка молиться, щоб дожити того щастя, коли син її чесно і віддано служитиме "жорстокий" і великій Владі української землі! Нехай кождий батько мріє про таку честь для своєї дитини! Бо ми розвалили вже тричі нашу Владу й державу тому, що вона робила помилки і мала провини. І за кожним разом приходили на землю нашу чужі сили, які неволею, тюрмою, шибинницею й голодом та наругою вчили нас, що лучша своя найгірша влада, ніж чужа "найліпша". Час усвідомити собі сю страшну науку. Тому нехай карає нас своя влада аж до сокрушення бунтарського духа нашого і до поломання костей кирині. Бо все таки своя Влада не знищить тільки мільонів нашого народу, що за кожним разом нищила чужа. Бо чужа нищить навмисно, аби нас ослабити, а своя як буде нищити, то на те, аби нас здисциплінувати і скріпити та виховати на велику і сильну націю між велетнями світа.

Ми можемо мати або дуже тверду Владу, або ніякої.

Тому всіми замислами душі і всіми нервами тіла підіпрім всі як оден — найтвердшу Владу нашу, яка настане на землях України. Бо ми можемо мати або дуже тверду Владу, або ніякої.

Ніхтолиця не мати.

б. У збірнім життю народів єсть одна страшна річ: "іскушення": Коли людина хоче тільки поривом і чувством рішати "самоостійно" справи, на яких цілком не розуміється, бо її життя не звязане з ними. Така людина подібна блудниці-ніхтолиці, котра хотілаб учити чесну жінку і матір, як провадити дім і виховувати дочок. Коли ніхтолиця сама не могла і не може чесно жити, то якже вона може рішати про виховання чужої дочки-дитини?

Клясовий інтерес — не державний.

Як не можна дати рішати про організацію банку людині, котра не працювала в банку і своїм життям не звязана з ним, — бо банк тоді розвалиться, — так не можна слухати дурних "політичних критик" іскустителів проти Влади своєї, котрі валять її. Бо се дурні і злі іскустители, се зарозуміла й ідовита гадина. Нпр. про "соціалізацію землі" не може рішати жид або Християнин, котрий ніколи не працював на землі. Се булоб таке дурне і глухе, якби шведь

доконче хотів шити одяг, а кравець робити чоботи. Кожний стан і кожда кляса має рішати сама про свої справи. А всі вони разом так зорганізовані мають рішати про державу, бо з них вона складається і без ніякого з них обійтися не може. Вплив кляс у державнім життю має бути і буде залежний від того, що кожда з них дає державі (що і як продукує) і від того, яку має організацію. Хто продукує тільки лайку і клевету та кирициню, той також має мати участь у державних установах. Але при тім треба пам'ятати, що тюрма се також добра державна установа.

Іскушеніє.

"Іскушеніє" се — зводженне на бездоріжжє. Як у природі все день бореться з нічю, життє з гниттем, — так у кожній людині і кождім народі добро бореться зі злом. Добро — се праця, лад і порядок. Зло — се лінивство, безладде й безголове. Всяке збірне зло плодиться з думки — про "право" без обов'язку, мрії — про легке життє без праці, про бунт і непослух супроти своєї Влади і свого Проводу взагалі. Котрий нарід піддається таким утопічним (нездійсненним) мріям про скорий рай на землі, той напевно попаде в пекло таки на своїй землі і то скоро. Історія вчить, що холодні і практичні народи, котрі не захоплюються новинами — живуть у гаразді. А ті народи, що дають зводитися мріями про скорий рай на землі, тяжко покутують у нужді неволі.

Тому нехай ніхто з нас не піддається в думках, у
 нутрі серця свого — ніяким обіцянкам чужинців!
 Бо се іскушення, що виглядають гарно як райдуга на
 небі, але все кінчається тим, що заводять у кайдани
 й тюрму на землі.

7. Останнє слово Програми.

Мати, що прашає дитину, яка йде в світ, каже
 їй на прашання останнє, найсильніше слово, яке ко-
 тілаб їй вбити в пам'ять на ціле життя. Каже їй:
 "Будь дитинко, добра!" Або: "Будь, дитинко, че-
 сна!" Або: "Не забувай про свою рідню!" Так робить
 і наша програма. Вона кличе до всіх Українців без
 різниці пола, віри й обряду та партії, кличе до кож-
 ного зокрема: Я не знаю, де Ти є, чи будеш, не знаю,
 чим ти будеш і як на ім'я Тобі. Але запам'ятай собі
 бодай одно останнє слово з сеї науки моєї: Старайся
 збавити себе от лукавого! А тим лукавим єсть без-
 голове (анархія). Се найстрашніша річ, яка може
 вкорінитися в мозок і душу народа і кожної одиниці
 його. Нема страшнішої язви ніж безголове (анар-
 хія). Бо добра єсть Влада, навіть коли се своя чрез-
 вичайка. А зле і лукаве єсть безголове. З нього по-
 ходять всі инші зла: ненависть до своїх і зависть су-
 проти своїх жертв і клевета і вічна блуканина наро-
 дів по пустині муки і нужди, занепаду і спідлення.
 Тому шануй свою Владу, й уникай безголова!

Ми скінчили розбирати всі точки Отченашу. Ним Ісус, як "Син Чоловічий", порядкував світ, що западався в страшнім розкладі і гніттю. Ним і ми розбиті та затоптані в грязь ворогами — упорядкуємо свої думки і свої змагання за кращу долю нашу і наших дітей. Але доконаємо сего тільки тоді, коли бодай значна часть нас схоче за сю програму нашу, за сей Отченаш понести жертви, коли схоче в ім'я Його піти на Голгофту смертельним походом борби, який провадить до побіди.

О Т Ч Е Н А Ш.

А тепер все, що ми сказали, збираємо разом, в коротку програму Січи й цілої української нації:

Отченаш, іже єси на престолі Твоім!

Да святиться ім'я Твоє!

Да прийде царство Твоє!

Да буде воля Твоя яко в Галичині, так і на Великій Україні!

Хліб наш насущний даш нам лиш Ти.

І не остави нам долги наша, якоже й ми не оставляли Владам нашим, але нарай до крові і до сокрушення кости кирині!

І не введи нас во искушеніє, рішати всякі справи "самостійно",

Не избави нас от лукавого безголовя — аминь.

Сю програму зрозуміє народна маса. А за нею зрозуміють її і розполітизовані та розжерті пів і чверть інтелігенти. Бо правдива інтелігенція і криштальна частина народу все мала ту програму в душі і серці та терпіла за неї. Але її було за мало, щоб досягнути високу ціль.

Програма крови і думки.

Наша програма се плід довголітньої праці й тяжкого досвіду. Ся програма куплена великою ціною. Куплена — болем серця і душі. Куплена — каторжною працею думки не одиниць, але всіх поколінь українського народу, від коли сягає пам'ять його! Куплена — окривавленими від мотуззя руками тих наших невольниць, невольників, що їх гнали Татари по спалених сонцем степах чорноморських. Куплена — тими козацькими кістками, що на них Москва збудувала Ленінград. Куплена — тим потом на ланах польських магнатів, що століттями вивозили працю з України. Куплена — мозолистими руками української робітничої кляси, що й у себе вдома і на цілім світі працює для чужих. Куплена — досвідом князів у тяжкій і величній украденій Москвою шапці Мономаха. Куплена — спритом Великого Богдана і бл. п. Івана Степановича Мазепи. Куплена — жертвами всіх українських церков, в котрих з твердою вірою молилися батьки і прадіди наші за лучшу долю своєї землі.

Хована під серцем дитина.

Ся програма не є оwoчeм праці oдиниці. Сe плід праці і терпіння народу, oпeртий на тiм, щo найлучшe знaлa і знae найбільшa чaсть українського народу — від чaсів Володимирa в золотих стрeмeнax аж по нaші криваві дні, коли oкpaдeну Україну збудили в oгні світовiї пoжeжі. Ся програма не видумана: вoнa вирослa з кpoви і мoзку стo українських поколінь. Сe дитинa під серцем хoвaнa. І тoму, щo ся програма плід Вaшoї праці як народу і Вaшoгo дoсвiду, як нaції, який ми тільки записали — прийміть її тaк щирo, як щирo вoнa oписaнa. A тoді по якiмсь чaсі відчутe солодкий смaк її і лічничу силу.

Правда Гoлгoфти і Oтчeнaшy.

Христос пішов на гору Гoлгoфту за своєю програмою, за свiй "Oтчeнaш". Вже тисячу літ iдe на свою гору Гoлгoфту український нарід — за свiй державний "Oтчeнaш". І тязькo oбoть його вoрoги-сусiди на кождiй стaції. І вжe три рази клaли його до грoбу у терновiй корoні по муках і нaрyтax. І вжe три рази кидали жeрeб за oднoцiльний oдяг його: за його землю і державу. Але український нарід вa кождим разoм встaвaв і знов iшов до — Вoскрeсeння. Тeпeр ужe відбув наш нарід найтяжшy пoкyту своєю за те, щo не увaжaв на нaуку тих, щo йдуть на Гoлгoфту. Вoнa звучить: "Любiть вoрoгiв своїх!" Але

Ісус не вчив: "Любіть ворогів правди!" А першою правдою єсть, що земля України, дана нам висшою Силою (все одно чи хто її назве Богом чи природою) — належиться нам ідітям нашим, а не найздникам. Сю правду проповідує наш державний "Отченап". Ми Укряїнці маємо ним призначену землю, але ще не посіли її. А земля се мати наша і підвалина життя.

Мов скалою підпирає, хто зорганізовано дає.

Навіть найлучша проповідь не придається на ніщо, коли по ній не здобудемося на діла. Зачинаймо від малих діл. З них виростуть великі. А як буде у нас багато малих і більших діл, — тоді напевно знайдеться майстер, що на них побудує найбільше діло: Українську Державу. На малі діла стати кожного і кожду з нас — від старця до дитини, котра вже думає. Якїж се діла, що на них стати кожного і кожду з нас? Се правильні хочби й невеличкі жертви для нашої народної й державної справи. Але не жертви незорганізованих людей! Бо се полова, не будова. Незорганізовані жертви се палахкотіння солом'яних огників, по яких остає тільки попіл і ще більша темрява народна, ніж була передтим. Помочи народній і державній справі можна тільки в організації, а поза організацією ніколи.

Збиранне помочи через організацію (а не прихатцем) се перший іспит державної здібности народа. Бо збиранне вічеве се збиранне під впливом

бесід і захопленого чувства, яке ніколи довго не триває. Се вогонь соломи, се батіг з піску. се слід човна на водах. Та сама жертва, дана через організацію, призначена до будови держави має востеро більше значіння: не тільки тому, що вона жертва як жертва, — але вона вказує ще на зрозуміння і трівку приналежність до великої ідеї. Се творить державний елемент. Коли се зрозуміє наш народ, — тоді має забезпечену свою державу.

В "Січи" наша надія.

Організація, котраб могла обняти весь український нарід у Старім і Новім Світі — се "Січ". Бо "Січ" знана від віків українському народови. Тому треба її держатися від дитини до могили і дітям переказати своє дійсне членство в "Січи". Бо се державна організація всего українського народу. Як Січ буде сильна і велика, то вона за все подбає і за інвалідів і за сиріт і за рідні школи і за читальні і за наукову, просвітну та політичну працю наших організацій в краю і за кордонами і за виховання всего народу до державного життя. Не дивіться на глум і клини платних агентів і своїх киричників, що всіх і все опльовують і все ганяють. Бо коли сміх чужинців може нас відстрашити навіть від найменших діл, — то колиж піврвемося до великих? Ніколи! Тому спокійно приймайте глум і наруги іскусителів. Бо ваша честь не може бути на їх язиках, але у вашій

власній душі та в серці вашім. Тому памятаймо про малі діла в організації й вірмо, що з малих діл виростуть великі.

З домів неволі до ясної зорі — своєї держави.

З твердою вірою в Отченаш свого народу вийдемо з домів неволі і з тюрем рабства. І всі разом як діти одної великої семі дійдемо там, де ясні зорі і тихі води і сади цвітучі і поля пахучі — на свободну землю Батьків, до самостійної, сильної Української Держави. — Амінь.

* * *

Присвячено пам'яті тисячів мучеників за українську державність, заморених голодом на смерть у Бут Шобах.

ПИСАННЯ Д-ра О. НАЗРУКА
вийшли окремими книжками і брошурами
в українській мові:

Оригінальні праці:

1. Що то є суспільні класи, боротьба клас, пролетаріят, буржуазія, капіталізм і організація. (4 видання, 1-ше вид. 1906).
2. Про Івана Франка. Вид. "Гром. Голосу."
3. Суд Олексі Довбуша й інші оповідання.
4. Про карпатських опришків. (Розвідка).
5. Про вшехполяків. їх історію, теорію й таємну організацію.
6. Що то є нарід або нація.
7. Як називається наш Рідний Край і нарід.
8. Формальні проблеми української державности (герб, монетна одиниця, військовий однострій і стяги).
9. За що боремося. (Популярний нарис устрою України).
10. Корушція в державнім життю.
11. По перших виборах на підставі загального виборчого права. (Огляд сил галицьких партій).
12. Про політичні партії.
13. Військо й політика.
14. Студенство й політика.
15. З кривавого шляху У. С. С.
16. Слідами Укр. Січових Стрільців.

17. Над Золотою Липою. (В таборах У. С. С.)
18. Огні Срібної Землі. (Історичне оповідання з часів національно-релігійної боротьби в Карпатській Україні, на Спижу).
19. Про старі пам'ятки Поділля. До Бакоти. Вражіння з подорожі до укр. Помпеїв).
20. Українська Салтанка Роксоляна. (Інформаційна розвідка).
21. Князь Ярослав Осмомисл. Українська історична повість з 12 століття в 2 томах. Видання "Просвіти".
22. Ескізи зі школи життя. Раб, хам, дурень. (Сатири).
23. Про українські повстання. Соколовський і сусідні групи.
24. Розмова з Ільді-Кіоску про державні справи. З Великої Легенди Сходу. (Політична сатира).
25. Рік на великій Україні. Спомини з революції.
26. До історії революційного руху на Україні.
27. Святиння Мормонів.
28. На Спокійнім Океані.
29. В лісах Алберти і Скалистих горах.
30. В найбільшій парку Скалистих Гір.
31. Тома Томашевський, робітник піонер української преси в Америці (життєпись).
32. Організаційний Отченаш. Програма, техніка, і тактика Січової Організації Українців.

Перерібки й переклади:

33. Революційний катехізм (Бакуніна)
 34. Новомальтузіянська теорія.
 35. Готама Будда.
 36. Іван Жижка. (Образки з гуситських воєн
 Ленава — з розвідкою).
 37. Казка про державу. (Сатира).

Праці писані спільно з іншими авторами:

38. Хроніка руху української академічної мо-
 лоді у Львові. (Писано з Ол. Охримович).
 39. Як писати мемуари. Пояснення і практичні
 вказівки. (Писано з Ів. Кривецьким).
 Три видання.

ПОЛЄМІЧНІ ПИСАННЯ:

40. Про новий тип кирилі.
 41. Лиліки революції (готується).

. Місця друку сих видань:

Львів: 1, 1—6, 11, 15, 18, 21. II, 27—33.

Київ: 1, 1, 8.

Відень: 1, 1, 7, 10, 14, 16-17, 25. III, 39.

IV, 40.

Камянець на Поділля: 1, 9, 19-20. 22-24. II,
 37. III. 39.

Кремянець на Волині: 1, 12, 13.

Вінніпег (Манітоба, Канада): 1, 26.

Шікаго (Іллінойс, Америка) II, 28-32.